

Foto Ans Ottema

BELEEF DE NATUUR!

Van de bestuurstafel Een afscheid en een nieuw begin

door **Karen Groeneveld**

Met dit eerste nummer van 't Schrijvertje in 2017 wens ik jullie allereerst een heel gelukkig nieuwjaar. Meestal beginnen we het nieuwe jaar met de Sylvesterwandeling. Dit keer zijn we echter afgeweken van de traditie en hebben we niet het nieuwe jaar ingeluid, maar het oude uitgezwaaid.

En het begin van dit nieuwe jaar starten we opnieuw met een afscheid.

Na, ik weet niet eens na hoeveel jaar, houdt Dientje Aalbers definitief op met de coördinatie van 't Schrijvertje. Ik kan niet anders dan enorm veel waardering hebben voor al het werk dat zij al die jaren heeft verricht. En

eenvoudig was het meestal niet. Kopij die maar niet kwam, een nieuw opmaakprogramma dat bepaald niet gebruikersvriendelijk was en dan tot slot ook nog eens de opdracht om alles voortaan digitaal te gaan doen. Ik geef het je te doen.

Met buitengewone inzet bokste Dientje het elke keer weer voor elkaar. Zelfs toen vorig jaar zomer kennelijk iedereen op vakantie was en er bijna helemaal geen kopij kwam, wist Dientje een Schrijvertje in elkaar te zetten. Hulde!

Nu vindt ze het tijd om het stokje over te dragen. En gelukkig hebben we mensen gevonden die dat stokje willen overnemen. Daarover verderop meer.

We danken Dientje heel erg hartelijk voor al haar werk voor 't Schrijvertje. En naast haar uiteraard ook de leden van de redactie: Gerard Martens en Margreet Afman die zich tot dit jaar hebben ingespannen om ons verenigingsblad te vullen met leesbare en juistgespelde teksten. Ook jullie zijn we dank verschuldigd.

Zo beginnen we het jaar met een afscheid en een nieuwe koers voor 't Schrijvertje. En ik prijs me gelukkig dat we dat in onze vereniging nog steeds kunnen doen: een traditie doorgeven en nieuwe impulsen starten.

Ik wens jullie allemaal een heel mooi en vooral **groen** 2017.

Agenda januari & februari 2017

Zondag 8 januari 2017

Doorstapwandeling Het Klooster

Deze wandeling is samen georganiseerd met IVN Oude IJsselstreek.

start: 11.00 uur

startplaats: parkeerplaats aan de Aaltenseweg (Hengelo-Gld)

ter hoogte van de Markeplas.

thema: wandeling rond proefboerderij De Marke.

inlichtingen:

Wim van den Brink,

tel. 06 46124629

@: graafschap@ivn-doi.nl

zaterdag 14 januari 2017

werkdag Landschapsbeheer.

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jousma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zondag 15 januari 2017

Jeugdgroep ransuilen en uiterwaard

Inlichtingen: Jeanet Moorman

@:jeugdgroep.ivnma@gmail.com

Dinsdag 24 januari 2017

Verenigingsavond

Ludieke avond

thema: uit de oude doos

aanvang: 19.30 uur

plaats: ' Onderschoer, Beukenlaan 1, Barchem.

inlichtingen: Johan Aalbers

tel. 0545-271893

@: johandientjegmail.com

zaterdag 28 januari 2017

werkdag Landschapsbeheer

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jousma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zaterdag 28 januari 2017

Natuurtuin werkdag

tijd: 9.30 uur tot 12.30 uur

plaats: Natuurtuin op de hoek van Albert Hahnweg/Enkweg te Lochem

inl.: Gerard Doornbos,

tel. 0573-251041

@: natuurtuin@hotmail.com

Zondag 5 februari 2017

Jeugdgroep

Gezinsactiviteit wilgenknotten

Inlichtingen: Jeanet Moorman:

@:jeugdgroep.ivnma@gmail.com

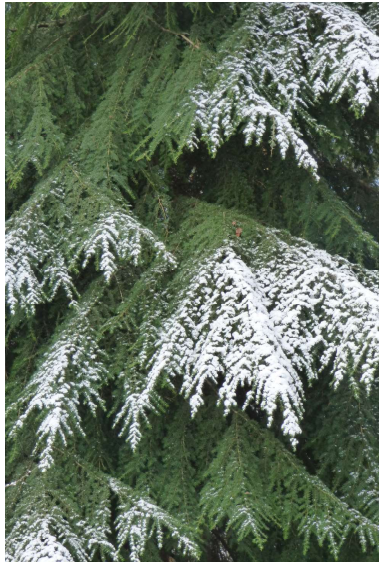

Foto Paula van Enk

zaterdag 11 februari 2017

werkdag Landschapsbeheer.

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jousma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zondag 12 februari 2017

Landgoed Ampsen

start: 14.00 uur

startplaats: parkeerplaats bij de toegangsweg naar het landgoed, Laan Ampsen 8A, Lochem.

thema: Winter op Ampsen

inlichtingen:

Alie Arfman,

tel.0573-254396

@: aliearfman@live.nl

zaterdag 25 februari 2017

werkoctend

Landschapsbeheer.

tijd: 09.00 uur – 12.30 uur

inlichtingen:

Wybren Jouwsma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Zaterdag 25 februari 2017

Natuurtuin

werkoctend

tijd: 9.30 uur tot 12.30 uur

plaats: Natuurtuin op de hoek
van Albert Hahnweg/Enkweg te
Lochem

inl.: Gerard Doornbos,

tel. 0573-251041

@: natuurtuin@hotmail.com

Dinsdag 28 februari 2017

Verenigingsavond

thema: Lapland

spreker: Ans Ottema

aanvang: 19.30 uur

plaats: ' Onderschoer, Beukenlaan
1, Barchem.

inlichtingen: Johan Aalbers

tel. 0545-271893

@: johandientjegmail.com

zaterdag 4 maart 2017

**Gelderse Natuurwerkdag
omgeving Elburg**

inlichtingen:

Wybren Jouwsma:

tel. 0573-256250,

Sjef Taken:

tel. 0573-452436

Bart Klootwijk:

tel. 0573-459883

Ledenmutaties

Nieuw lid:

Anneke Koop,
Noorderbleek 97
7241 DT Lochem

Beëindiging lidmaatschap:

Paul Waart en Diny Schepers,
Ruurloseweg 28
7244 AV Barchem
Edith van Eijck, Lochem

Foto Ans Ottema

' Dientje, duizendmaal dank voor al het werk dat je voor 't Schrijvertje hebt verricht. '

Afscheid van Dientje Aalbers

door **Karen Groeneveld** met dank aan **Margreet Afman**
foto's o.a. **Ans Ottema**

Na heel veel productieve en ook roerige jaren heeft Dientje besloten definitief te stoppen met 't Schrijvertje. Plotseling komt er een eind aan een tijdperk waarin de kreet 'wanneer moet de kopij naar Dientje?' menig werkgroep in rep en roer kon brengen.

In de loop der jaren hebben we ons verenigingsblad en de gang van zaken eromheen drastisch zien veranderen. Zo werd aanvanke-lijk 't Schrijvertje gestencild, ge- raapt, geniet en rondgebracht. Een enorm karwei waar een complete raapploeg aan te pas kwam. La-

ter kwam de kopij digitaal binnen, maar het rapen bleef nog lang een terugkerend ritueel.

Nadat Johan en Dientje in 2002 de natuurgidsencursus hadden ge- daan, begon het IVN-virus in hun leven z'n werk te doen. Onder an- dere namen ze het redactiestokje over van Henk Kok en regelden ze alle werkzaamheden voor 't Schrij- vertje. Ze verzamelden de kopij en printten alles uit voor de redactie- leden. Dat waren naast Johan en Dientje nog Hilde Ravenswaay, Hans Kroes en Margreet Afman.

Het verzamelen was meestal nog een heel gedoe. Men vergat de sluitingsdatum, essentiële ge- gevens ontbraken in de berichten, kopij kwam op het laatste mo- ment nog binnen, er was te veel of juist te weinig kopij. **Soms zocht Dientje de gegevens uiteinde- lijk maar zelf op en vulde met een tekening van Hilde of een gedicht van Hans nog lege pa- gina's.**

Was alles uitgeprint dan werd het door Johan en Dientje naar de ge- noemde redactieleden gebracht.

Aan hen de schone taak om te corrigeren: schijffouten verbeteren, onbegrijpelijke tekst herschrijven en een leesbare tekst afleveren. Zodat tot slot Johan en Dientje zich over de opmaak konden buigen en stapels geprinte vellen bij de raapploeg konden afleveren.

De roep om een professionelere uitstraling van het verenigingsblad dreef de redactie in de armen van Editoo, die het drukken ging verzorgen. Het hele blad werd met behulp van een opmaakstramien voortaan online gemaakt en per post verspreid. **Dientje ging op cursus, Johan hield het voor gezien en de raapploeg werd hartelijk bedankt voor jarenlang trouwe dienst.**

Veel gemakkelijker werd het echter niet. Het opmaakprogramma was weerbarstig, niet alle pagina's konden in kleur, enzovoort. Gelukkig nam Paula van Enk na een tijdje de opmaak over. Hilde en Hans stopten en Gerard Martens diende zich aan als nieuw redactielid.

In huize Aalbers was een volledige kamer ingericht met computers, printers en stapels papier om niet alleen 't Schrijvertje, maar ook al het andere drukwerk voor NMA te verzorgen.

De kosten voor het drukken via Editoo waren echter veel te hoog en opnieuw veranderde 't Schrijvertje van uiterlijk, nu in digitale uitvoering. Ook hier zag Dientje weer een uitdaging in en iedere twee maanden verscheen er onder haar leiding een nieuw nummer. Dit keer per digitale post bezorgd.

Het is niet te tellen hoeveel uren Dientje wel niet in 't Schrijvertje heeft gestoken. Er moest veel voor wijken en zelfs de wandelclub werd af en toe aangespoord om een beetje door te lopen, omdat Dientje redactieoverleg had.

Ondersteund door Johan heeft Dientje er zeer creatief en kundig voor gezorgd dat onze afdeling een mooi, interessant en informatief blad kon ontvangen. In huize Aalbers was een volledige kamer ingericht met computers, printers en stapels papier om niet alleen 't Schrijvertje, maar ook al het andere drukwerk voor NMA te verzorgen. Haar inzet voor IVN-NMA betrof bovendien niet enkel drukwerk en 't Schrijvertje, ook bij de KIWI, de koffiekar en tal van andere activiteiten kon je haar tegenkomen.

Nu is het tijd om meer gelegenheid te hebben voor al haar andere hobby's: zingen, wandelen, viool spelen en ondersteunen bij de Lebberbrugge.

Dientje, duizendmaal dank voor al het werk dat je – het laatste jaar ondersteund door Margreet en Gerard – voor 't Schrijvertje hebt verricht. Met dit artikel willen we je even in het zonnetje zetten en stilstaan bij het feit dat 'naar Dientje' vanaf nu een andere betekenis krijgt.

Jeugdgroep activiteiten

Door **Jeanet Moorman**

Foto's **Jeanet Moorman**

Foto bij Huis Verwolde

22 mei zijn we naar de Kaleberg gegaan. Onderweg mochten de kinderen sporen zoeken van dieren. Ettie had dit voorgelopen en gezegd hoeveel er minimaal waren op een bepaald bospad. Echter boven gekomen, hadden ze nog niet de helft gevonden. Weer terug en met een klein beetje hulp werden alle sporen uiteindelijk gevonden. Veel kinderen wilden gewoon lekker met de hut spelen en met andere kinderen hebben we een spelletje gedaan. Het was een leuke ochtend.

19 juni zijn we gaan slootje scheppen in de Berkel bij het gemeentehuis. Er werden heel veel kleine visjes gevangen. En het was weer een groot succes.

18 september zijn we op Landgoed Verwolde geweest. Eerst hebben we een wandeling gemaakt met het thema bomen. Bij de dikke boom hebben we een rustpauze genomen. Daarna hebben we uitleg gekregen van mevrouw Van de Borch over het Landgoed en hoe het nu beheerd wordt. Een leuke en leerzame ochtend.

9 oktober, herfst, knutselen. Met het knutselen wederom hulp gekregen van Petra Ubbels, waarvoor uiteraard **onze dank.** We hadden een paar dingen geprint waaruit ze konden kiezen om te maken of om ideeën op te doen. En er zijn vele mooie creaties gemaakt, zoals op de foto's te zien zijn.

30 oktober met een grote opkomst van ouders en andere gezinsleden zijn we aan de slag gegaan om de heide te schonen. Dit blijft 1 van de favoriete activiteiten van de kinderen.

13 november op verzoek van de kids zijn we naar het bos gegaan en hebben we de opdrachtjes gedaan. Weer terug hebben we warme chocomelk gedronken. Kastanjes gepoft en marshmallows verwarmd boven de vuurkorf. De ochtend was omgevlogen, want we hadden nog veel meer willen doen.

27 november vogeltaarten en andere creaties gemaakt.

Vogeltaarten

'genieten van
vogelgezang en het ge-
luid van de verschillende
vogels herkennen'

Vroege vogelcursus

Ook dit jaar organiseren we onze traditionele vogelcursus in het voorjaar.

Ieder jaar organiseren we 'Vroege-vogelexcursies' om te genieten van vogelgezang en om het geluid van de verschillende vogels te leren herkennen.

We willen dit jaar onderscheid maken tussen beginners en gevorderden, zodat beide groepen aan hun trekken komen.

Onder leiding van ervaren gidsen van de vogelwerkgroep Noordwest-Achterhoek gaan we in kleine groepjes op zoek naar vogels op het landgoed De Velhorst (vogels in het bos) en het landgoed Beekvliet (vogels in het open veld). Voor de derde excursie zijn we nog op zoek naar een interessante locatie.

De excursies vinden plaats op drie zaterdagochtenden: 18 maart, 25 maart en waarschijnlijk 8 april. (Deze laatste datum is nog even onder voorbehoud!)

Tijdstip:

7.00 tot 9.00 uur

Kosten:

€ 9,-- voor IVN leden en

€ 12,-- voor niet-leden.

Aanmelden en informatie:

cursus.ivnma@gmail.com

WAARNEMINGEN

Door **Ans Ottema**

Foto's **Ans Ottema**

Foto Sombere honingzwammen

14 november 2016

Zaterdagmorgen was ik in het Steltkampsveld, om daar te genieten van de zon en de omgeving.

Het was er erg mooi. Het had die nacht gevoren. De natuur was bedekt met witte aanslag. Op open plekken in de bosrand zag ik massaal paddenstoelen. Ze waren eerst niet opvallend door de aardkleur.

Toen ik er tussen stond, waren er juist heel veel. Witte randen aan de roodbruine hoeden gaven een sprookjesachtige aanblik.

Klaske te Grotenhuis heeft me geholpen de zwammen te benoemen. Sombere honingzwammen. Ze parasiteren op hout. Hier naalddhout.

Foto onder:

Sombere honingzwam met bevroren rand.

Foto Graskleefsteel mycena

14 november 2016

Graskleefsteel mycena.

Dit is leuk.

Een paddenstoeltje met vorstaanslag groeit langs een ven in het veenmos bij Steltkampsveld.

Het is een min of meer doorzichtige kleine paddenstoel met graskleurige steel. Daar aan de waterrand verwacht je toch niet zo snel zo iets.

Foto klein paddenstoeltje aan beuk

14 november 2016

Een klein paddenstoeltje aan een beuk.

Onderkant heeft plaatjes. In droge toestand is het hard en bij vochtige omstandigheden ontvouwt het zich tot een mooi waaiertje. Het leeft op dood hout. Hier een beuk.

Bijna overal kan het waaiertje voorkomen. Behalve op Antarctica.

Het heeft waterafstotende eigenschappen en bevat stoffen die gebruikt worden bij het bestrijden van baarmoederhalskanker.

Het kan zelfs parasiteren op de mens. De sporen zitten overal in de lucht.

6 december 2016

Afgelopen dagen hadden we mooi winterweer. Een dun laagje ijs vormde zich op het water. Aangevroren planten en bomen en struiken zagen er met rijp bedekt, sprookjesachtig uit.

Heerlijk om buiten te zijn met dit weer.

In de atmosfeer was het heel koud en in de hogere luchtlagen nog kouder. Er is dan een kans om parelmoerwolken te zien. Net voor zonsondergang kan het licht op ijskristallen schijnen op, grote hoogte en verkleuring geven op de wolken.

Helaas bleef het alleen bij een sterke rode tint. Je weet het nooit van te voren wat het kan worden.

Foto Zonsondergang

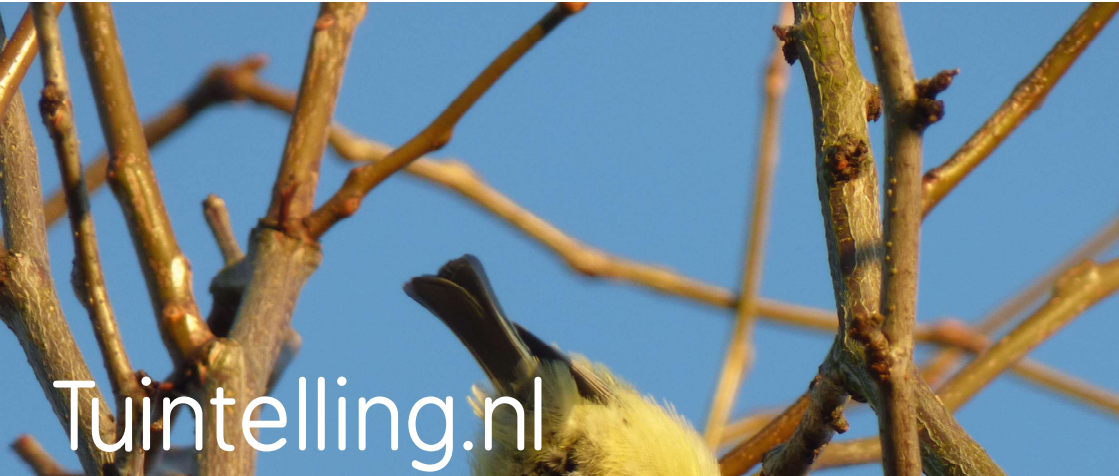

Foto Ruige rijp

6 december 2016

Een rustige koude en heldere nacht heeft rijp doen vormen. Een kristalachtige structuur vormt een aanslag op grassen, doordat waterdamp in ijs verandert.

Bij mist is er ook wel sprake van ruige rijp. Waterdruppels in de lucht raken onderkoeld en slaan neer. Het kan aangroeien tot een sprookjesachtig geheel. Het groeit aan tegen de windrichting in.

Tuintelling.nl

Door **Margreet Afman**

Foto **Paula van Enk**

Per abuis is dit bericht van Margreet Afman niet in het Schrijvertje november/december geplaatst.

De laatste maanden ben ik niet erg actief geweest met tellen. Wat me wel opviel waren de weinige vlinders. Naast dagelijks het Klein Koolwitje was er soms een Atalanta, Dagpauwoog en een Blauwtje, welke weet ik niet. Eenmaal zag ik een Zandoogje en een Landkaartje. Wel zoemden er veel bijen en zweefvliegen rond de Grote Springbalsemien, Duivelswandelstok en Klimop, maar die insecten ken ik niet allemaal bij naam. Ook de vogels waren naar hun broedplekken vertrokken behalve de houtduiven; die bleven. Daar wonen en broeden er minstens acht van in mijn tuin en naast- te omgeving. **Ik heb geleerd dat de jonge duiven geen witte halsband hebben en dat die vogels net als merels graag onder heesters scharrelen.** Ze vliegen dan, als je er aankomt, heel laat op met veel lawaai van de vleugels ...schrikken!!.

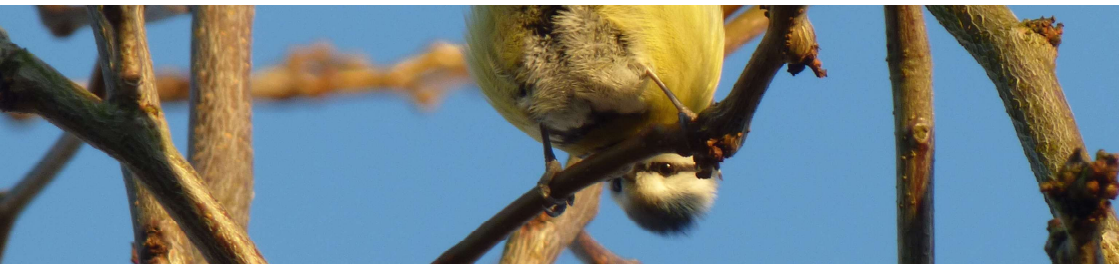
Nu is het herfst en komen de koolmezen en pimpelmezen weer terug, net als de heggenmus, winterkoning en merels. Ook hebben we dagelijks een zwerm van rond de vijftien spreeuwen, vogels die we hier

in de zomer nooit zien. Zij doen zich te goed aan de vruchten van de Magnolia en Kardinaalsmuts. De eekhoorn komt, net als de ekster, de walnoten oogsten. In de composthoop kwam ik een gewone pad tegen. Helaas heb ik in de tuin nog geen egels mogen spotten, wel in de buurt, maar ze kunnen er natuurlijk best zijn: **er is bij mij eten genoeg, want o.a. de grote weglak is massaal aanwezig, helaas.**

Tot nu toe één zieke merel gevonden, die later dood was. **Was dit een slachtoffer van het beruchte Usutu-virus?** Gelukkig vliegen er nog een stuk of vier merels in de tuin rond.

Mijn uitzicht nu: regenachtig. Op het terras zie ik de eerste vink, verder een roodborst, merel en een winterkoning, de kool- en pimpelmezen plunderen onder- tussen de pindakaaspot, het enige voer dat ik sinds een paar dagen geef.

Ik ga weer tellen, jullie ook? Gewoon doen!

't Schrijvertje krijgt een nieuwe redactie

Door **Karen Groeneveld**
Foto **Paula van Enk**

Als opvolgers van Dientje Aalbers treedt dit voorjaar een geheel nieuwe redactie aan om 't Schrijvertje vorm te geven. Jeanet Moorman, Carola Dekker en Karen Groeneveld zullen vanaf nu de uitvoerende redactie voor hun rekening nemen. Paula van Enk blijft de opmaak verzorgen.

De precieze gang van zaken moet nog worden uitgewerkt, maar de

bedoeling is dat 't Schrijvertje vier maal per jaar – in lente, zomer, herfst en winter – zal verschijnen. Daarnaast zullen de leden tussendoor op de hoogte gehouden worden door middel van een nieuwsbrief.

Hoe een en ander ten aanzien van het inleveren van kopij gaat lopen, zullen we zo snel mogelijk berichten.

Algemene gegevens

Secretariaat:

Wilhelminalaan 17, 7241 HC Lochem
@: ivnnma.secr@gmail.com
Bank: NL91INGB0004392094
Website: www.ivn.nl/afdeling/noord-
midden-achterhoek

Contributie:

leden €22,00
huisgenootleden €15,00
donateurs €15,00

Opzegging:

schriftelijk 6 weken voor eind
verenigingsjaar

Coördinatoren van de werkgroepen

Jeugd

Jeanet Moorman, tel. 0573-769048
Molendijk 18, 7245 NE Laren
@: jeugdgroep.ivnnma@gmail.com

KIWI

Alie Perdok, tel. 0575-554074
Hilverinkweg 2, 7251 PA Vorden
@: alie.perdok@hotmail.com

Koffietafel

Margreet Afman, tel. 0545-274580.
Kuipers Rietberglaan 6,
7271 EK Borculo
@: mjafman@caiway.nl

Landschapsbeheer

Wybren Jouwsma, tel. 0573-256250
Vordensebinnenweg 1,
7241 RM Lochem
@: wybren@jouwsma.nl

Natuurtuin Lochem

Gerard Doornbos, tel. 0573-251041
Pr.W.Alexanderlaan 11,
7242 GH Lochem
@: ivnnatuurtuin@hotmail.com

Publiciteit

Karen Groeneveld, tel. 0573-250404
Wilhelminalaan 17, 7241 HC Lochem
@: ivnnma@gmail.com

Scholing/Cursussen

Geke Nikkels, tel. 0573-432300
Oude Larenseweg 99,
7217 PA Harfsen
@: gekenikkels@hotmail.com

Verenigingsavonden

Stieny Miedema, tel. 06-25015011
Joostenkamp 39, 7261 PJ Ruurlo
@: c.miedema@kpnplanet.nl

Wandelingen

Loes lagendijk, tel. 0545-272595
Hambroek 50, 7271 HB Borculo
@: loeslagendijk@kpnmail.nl

Bestuurssamenstelling

Voorzitter a.i.:

Stieny Miedema, tel. 06-25015011
Joostenkamp 39, 7261 PJ Ruurlo
e-mail: c.miedema@kpnplanet.com

Secretaris:

Karen Groeneveld, tel. 0573-250404
Wilhelminalaan 17, 7241 HC Lochem
e-mail: ivnnma.secr@gmail.com

Penningmeester:

René Regouw, tel. 0575-776063
Zutphenseweg 84, 7252 DR Vorden
@: regouw@tele2.nl

Bestuurslid:

Hans Berndsen, tel. 0545-477222
Papaverstraat 8, 7151 VZ Eibergen
@: j.berndsen1@upcmail.nl

Bestuurslid:

Loes Lagendijk, tel. 0545-272595
Hambroek 50, 7271 HB Borculo
@: loeslagendijk@kpnmail.nl

Ledenadministratie

Gerard Wesselink, tel. 0575-441489,
Schoolstraat 2, 7251 XR Vorden,
@: dikkieengerard@gmail.com

Colofon

Redactie:

Dientje Aalbers, Margreet Afman,
Gerard Martens, Carola Dekker

Mail:

johandientje@gmail.com
ivnnma@gmail.com

Opmaak:

Paula van Enk

Plaatselijke contactpersonen

Barchem:

Ineke Wijngaard, tel. 0573-442791
Ruurloseweg 4, 7244 AV Barchem
@: iwijngaard@hetnet.nl

Borculo:

Ans Ottema, tel. 0545-272460
Kluverskamp 2A, 7271XN Borculo
@: ansottema@hotmail.com

Lochem/Laren:

Ettie Segers, tel. 06-17980885
Emmastraat 30, 7241 EK Lochem
@: ettiesegers@gmail.com

Ruurlo:

Hermien Bannink, tel. 0573-451848
Batsdijk 19, 7261 SN Ruurlo
@: hermien.bannink@kpnmail.nl

Vorden/Hengelo:

Alie Perdok, tel. 0575-554074
Hilverinkweg 2, 7252 PA Vorden
@: alie.perdok@hotmail.com

